

12.11.2018

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 Valtioneuvosto

Lausunto hallituksen esityksestä tartuntatautilain 3 ja 48 §:n muuttamisesta

Tartuntatautilain 3 ja 48§ täsmentäminen on kannatettava muutos. Se vastaa Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä sovellettuja käytäntöjä työntekijöihin ja opiskelijoihin tartuntatautilain soveltamisen yhteydessä. Myös perusteluosan selkeyttä ja ohjaavuutta pidetään tärkeänä. Lausunto sisältää huomiot ja muutosehdotukset perusteluosaan ja edellä mainittuihin lakipykäliin.

Perusteluosa

Perusteluosaan esitetään eräitä täsmennyksiä ja muutoksia, mikäli perusteluosaa käytetään myös lain muutoksesta tiedottamiseen. Perusteluosa sisältää tärkeää tietoa lakimuutoksen hyväksyntää ja sen lisäksi organisaatioille lain soveltamiseen.

Henkilöä ja työntekijöistä käytettävää käsitteistöä voisi selkiyttää. Selkeintä olisi käyttää työntekijä-käsitettä lakitekstin lisäksi perusteluosassa.

Tuhkarokon rokottamisen perusteissa ei kerrota mitään taudin vakavuudesta eri ihmisryhmissä. Muiden tautien kohdalla tämä kerrotaan. Tämä tuo ymmärrystä sille miksi näitä tauteja vastaan halutaan suojaa terveydenhuollon työntekijöille. Olisi hyvä lisätä Tuhkarokkokappaleen alkuun tekstiä (sivu 6):

Tuhkarokon aiheuttaa erittäin helposti ilman välityksellä tarttuva virus. Tuhkarokko voi olla vakava sairaus iästä riippumatta kenelle tahansa. Etenkin puolustuskyvyltään heikentyneelle tuhkarokko voi olla vaikea, jopa kuolemaan johtava tauti. Jälkitauteja esiintyy etenkin alle viisivuotiailla lapsilla, yli 20-vuotiailla ja henkilöillä, joilla on vastustuskykyä heikentävä sairaus tai lääkitys. Tuhkarokkoon liittyvää enkefaliittia eli aivotulehdusta esiintyy 1 tapaus 1000–2000 sairastunutta kohden ja tuhkarokko johtaa kuolemaan 1–3 tapauksessa 1000 sairastunutta kohden.

Rokotustarve on arvoitettu suurimmaksi esimerkiksi syöpä- ja elinsiirtopotilaita hoitavissa yksiköissä. Mielestämme tätä ei voi arvottaa. Eikö vastasyntyneiden osastolla vesirokko- tai tuhkarokkoepidemia olisi myös katastrofi ja organisaation kriisitilanne, tai imeväisikäisten osastolla hinkuyskä epidemia? Perustelussa korostetaan hoitohenkilökuntaa, velvoite koskee kuitenkin kaikkia potilaiden läheisyydessä toimivia työntekijöitä. S. 7-8 vaihteessa oleva kappale voisi kuulua seuraavasti, jolloin tällaista potilaiden ja asiakkaiden arvottamista ei tulisi eikä keskityttäisi ainoastaan hoitohenkilökuntaan:

Pykälän keskeisenä tavoitteena on estää rokotuksin estettävissä olevat vaikeat taudinkuvat niille alttiissa potilaissa tai asiakkaissa. Työntekijällä on oikeus kieltäytyä rokotuksista. Kaikkia työntekijöitä ei voi aina rokottaa johtuen esimerkiksi työntekijän terveydellisistä syistä. Silloin työnantajan tulee ta-pauskohtaisesti ja tarvittaessa infektiosairauksiin perehtyneitä asiantuntijoita

12.11.2018

kuullen, arvioida kulloiseenkin tilanteeseen liittyvä riski sekä työntekijän että hoidettavien potilaiden tai asiakkaiden kannalta. Työnantajan pitää tarvittaessa henkilöstön sijoittelulla pyrkiä estämään potilasturvallisuuden ja työturvallisuuden vaarantuminen. Jokainen läheisessä kontaktissa oleva henkilö voi tartuttaa infektiotaudin toiseen henkilöön. Terveysten- ja sosiaalihuollon työntekijät työskentelevät muun muassa syöpä- ja elinsiirtopotilaiden, ikääntyneiden, raskaana olevien, vastasyntyneiden ja kroonisesti sairaiden läheisyydessä. Siksi heidän tartuttamallaan taudilla voi olla vakavat seuraukset. Toisaalta kaikille rokotetuille ei aina synny suojaa vaikka heidät olisi rokotettu. Tämä voi johtua rokotteesta tai rokotetun henkilön ominaisuuksista. Näin ollen ei ole lääketieteellisesti realistista edellyttää täydellistä suojaa.

Esityksen tavoitteissa ja keskeisissä ehdotuksissa on haluttu selkeyttää tilannetta työntekijöiden ja työharjoittelussa olevien opiskelijoiden rokotuksia koskevan säännöksen toimeenpanossa. Tartuntatautilain 48 §:n tarkoituksena on ensi sijassa suojata lääketieteellisesti arvioituna kaikkein sairaimpia potilaita ja asiakkaita sekä parantaa heitä hoitavan henkilöstön rokotuskattavuutta. Rokotusten tarve tulee arvioida lääketieteellisin perustein. Huomiota on kiinnitettävä myös siihen, että raskaana olevat ja imeväisikäiset eivät ole yleensä lainkaan sairaita. He ovat haavoittuvia ja alttiita näiden sairauksien vakaville komplikaatioille. Siksi perusteluosassa (sivu 8) sanamuoto pitäisi olla seuraava:

Esityksen tavoitteena on selkeyttää tilannetta työntekijöiden ja työharjoittelussa olevien opiskelijoiden rokotuksia koskevan säännöksen toimeenpanossa. Tartuntatautilain 48 §:n tarkoituksena on ensi sijassa suojata lääketieteellisesti arvioituna tartuntatautiin vakaville seurauksille alttiita potilaita ja asiakkaita sekä parantaa heitä hoitavan henkilöstön rokotuskattavuutta. Rokotusten tarve pitää arvioida lääketieteellisin perustein.

Lakimuutos

48§ Työntekijän ja opiskelijan rokotukset potilaiden suojaamiseksi

On tärkeää, että laissa on edelleen otettu huomioon työnantajan oikeus tietää työntekijän soveltuvuus, koska organisaatiossa on huolehdittava potilasturvallisuudesta. Rokotusten hankinta työaikana on hyvä lisäys, kun se ei ole pakottava määräys. Lisäys vastaa Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä toteutettuja käytäntöjä, kun muun muassa influenssarokotuksia on järjestetty pääsääntöisesti työpaikalla työaikana.

Työskentelyyn sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksikössä, jossa hoidetaan lääketieteellisesti arvioituna tartuntatautiin vakaville seurauksille alttiita asiakkaita tai potilaita, on ensisijaisesti käytettävä henkilöä, joka on oman ilmoituksensa mukaan sairastanut tuhkarokon ja vesirokon ja saanut tässä momentissa tarkoitetut rokotukset. Jos henkilö ei ole sairastanut tuhkarokkoa tai vesirokkoa, häneltä edellytetään rokotusta. Imeväisikäisiä hoitavalta edellytetään rokotusta myös hinkuuskästä vastaan. Lisäksi työskentelyyn influenssakauden aikana edellytetään vuosittain rokotus influenssaa vastaan. Lauseen ”sairastanut tuhkarokon ja vesirokon ja saanut tässä momentissa

12.11.2018

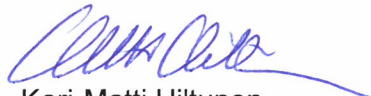
tarkoitettut rokotukset.” voi joku tulkita niin että vaaditaan sekä sairastettu tauti, että rokotteet. Olisi selvennettävä ja ehdotamme seuraavaa:

Muutosehdotus 48§ Työntekijän ja opiskelijan rokotukset potilaiden suojaamiseksi

Työskentelyyn sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksikössä, jossa hoidetaan lääketieteellisesti arvioituna tartuntatautien vakaville seurauksille alttiita asiakkaita tai potilaita, on ensisijaisesti käytettävä henkilöä, joka on oman ilmoituksensa mukaan

- 1) sairastanut tuhkarokon tai saanut rokotuksen sitä vastaan*
- 2) sairastanut vesirokon tai saanut rokotuksen sitä vastaan*
- 3) saanut vuosittain rokotteen influenssaa vastaan, jos hän työskentelee influenssakauden aikana*
- 4) saanut rokotuksen hinkuyskää vastaan, jos hän hoitaa imeväisikäisiä tai työskentelee tilassa, jossa hoidetaan imeväisikäisiä*

Tampereella 14.11.2018

Kari-Matti Hiltunen
johtajaylilääkäri

